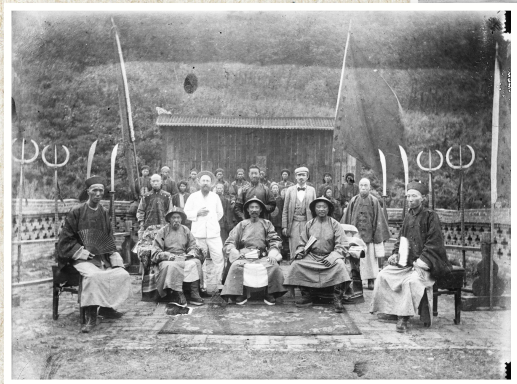

Cholnoky Jenő kolozsvári hagyatéka

Az egykori kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Földrajzi Intézetének gyűjteményét 1884-ben alapították, első igazgatója Turner Adolf volt. Cholnoky Jenő, a magyar földrajztudomány kiemelkedő alakja, 1905 és 1919 között a kolozsvári FJTE egyetemi tanára volt; igazgatóként ez idő alatt hatalmasat bővített a Földrajzi Intézet könyv-, folyóirat-, fénykép- és térképtárán. A későbbiekben az általa összeállított gazdag gyűjtemény anyagát számon tartották, valamelyest bővítették; Emmanuel de Martonne, Vasile Meruțiu, Prinz Gyula nevét érdemes megemlíteni. Már a második világháború körüli egyetemköltözések megkavarhatták a gyűjtemény egy részét, majd az 1950-es években a gyűjteményt cenzúrázták: egyrészt az ismeretlenségbe süllyesztették a fényképeket, térképeket és atlaszokat; másrészt az osztrák és magyar topográfiai térképek romániai területeit ábrázoló szelvényeit használták, de nem a könyvtár részeként; harmadrészt a könyvek, folyóiratok egy része beépült a kari könyvtárba; sok minden eltűnhetett. 2001 tavaszán a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetem Földrajz Karának épületében, leginkább a Természetföldrajzi Tanszék raktárából bukkant felszínre az évtizedekkel korábban elsüllyedt fénykép-, atlasz- és térképtár, az osztrák és magyar topográfiai térképek, pontosabban a maradékuk. Ezek együttese a BBTE Földrajz Karának épületében maradt, de nem lett a kari könyvtár része. Ezt a gyűjteményt nevezzük Cholnoky kolozsvári hagyatékának, amelyet a Cholnoky Jenő Földrajzi Társaság kezel. A hagyaték két részre oszlik: a Fényképtárra és a Térképtárra.

Cholnoky Jenő Fényképtár

A Cholnoky Jenő Fényképtár 3279 fényképeredetiből áll (üveglemezből, celluloid síkfilmből), továbbá 2069 fényképmásolatból. A felvételek 1896 és 1918 között készültek, a szerzőjük szinte mindig Cholnoky Jenő. A helyszínek nagyobb része a korabeli Magyarország, de több külföldi terület is. Belföldi felvételei révén beleláthatunk a kolozsvári egyetemi életbe, földrajzi kutatásaiba, néprajzi érdeklődésébe. A külföldi képek elkálauzolnak a Kínai Császárság utolsó éveibe, ahol Cholnoky két évig élt; láthatjuk, hogy milyen volt a korabeli tudományos elittel utazni a sarkvidéki Spitzbergákra vagy keresztül az Egyesült Államokon. A fényképmásolatok részben az eredetik előhívott másolatai, részben az oktatáshoz használt egyéb fényképek. A fényképtár egységes: teljes egészében Cholnoky nevéhez fűződik, a saját felvételei közül azokat tartalmazza szinte hiánytalanul, amelyek a FJTE Földrajzi Intézetének szakkönyvtárát alkották. A fényképeredetik egy része unikum, vagy megtalálható még az érdi Magyar Földrajzi Múzeum vagy a budapesti Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtárának Cholnoky-hagyatékaiban.

Cholnoky Jenő Térképtár

A Cholnoky Jenő Térképtár három különféle helyről érkezve három gyűjteményből áll. Az egyik a teljes ismeretlenségből felbukkanó térképgyűjtemény. 4361 térképlapot sorolunk ide: általános és tematikus térképeket, továbbá különféle topográfiai szelvényeket is. A legrégebbiek 17. századiak, a legnagyobb részük 1850 és 1919 közötti, kevés az ez utáni térkép a 20. század közepéig. Jelentős részük Magyarországot ábrázolja, felülprezentált még Románia és Cholnoky utazásainak külföldi helyszínei. Az általános térképek mellett kiemelt számban vannak (az oktatás miatt) tematikus térképek, és egyedi kéziratossal térképekkel is rendelkezünk. Az atlaszgyűjtemény léte szintén ismeretlen volt: 133 atlasz, 31 album és 9 könyv tartozik ide. A topográfiai térképek gyűjteménye 2111 szelvényből áll, ezek leginkább az osztrák III. katonai felmérés szelvényei és a II. világháborús magyar topográfiai térképmű szelvényei. A térkép- és atlaszgyűjtemény leginkább Cholnoky Jenő nevéhez fűződik, az anyag többségét az általa igazgatott FJTE Földrajzi Intézet szakkönyvtárába ő helyezte el; a topográfiai térképek gyűjteményében más kolozsvári földrajzi és geológiai intézetek anyagai is találhatók; pontosabban mindezeknek maradékaik.